

SADRŽAJ

Iz recenzije prof. dr. hfz. Senaida Zajimovića	5
Iz recenzije mr. Muharema Omerdića	7
Iz recenzije doc. dr. Envera Gicića	9
UVODNA POGLAVLJA	11
Razlika između zakonskog razloga propisa (illeta), uzroka (sebeba) i mudrosti (hikmeta).....	11
Definicija illeta.....	11
Razlika između zakonskog razloga propisa i uzroka.....	12
Razlika između zakonskog razloga propisa i mudrosti propisa.....	12
Metode spoznaje zakonskih razloga šerijatskih propisa.....	13
Pravni tekst	13
Konsenzus	14
Es-sebru vet-taksimu	14
Tahridžul-menat, tenkihuhu ve tahkikuhu.....	14
Metodološka pravila za razložnost šerijatskih propisa.....	16
Primjeri u kojima je razložnost oprečna tekstu.....	18
Ne prihvaća se obrazloženje koje je oprečno konsenzusu.....	19
Obrazloženje propisa je povezano sa šerijatskim intencijama.....	20
Ne zanemarivati pri razložnosti propisa vjerske interese i štete	21
Propisi se ne obrazlažu umišljenim ili poništenim interesima	22
Propisi se ne obrazlažu nepotpunim zakonskim razlozima	22
Razlikovanje razložnosti propisa koji se odnose na obrede i onih koji se odnose na međuljudske odnose.....	23
PRVI DIO	25
Definicija, srodni izrazi, nastanak i razvoj	25
Terminološko značenje	25
Nastanak i faze razvoja nauke o intencijama	29

DRUGI DIO	33
Predmet proučavanja nauke o intencijama, podjela i metode njihove spoznaje.....	33
Podjela intencija	33
Podjela intencija s obzirom na njihov opći ili poseban odnos prema šerijatskim propisima i normama	37
Podjela intencija s obzirom na njihovu kategoričnost i spekulativnost..	37
Podjela intencija s obzirom na njihovu utemeljenost i originalnost	38
Intencijska pravila po kojima se definira odnos između primarnih i sekundarnih intencija	39
Metode otkrivanja šerijatskih intencija	39
Indukcija.....	40
Spoznaja zakonskog razloga naredbe i zabrane	41
Primarna eksplicitna naredba i zabrana.....	42
Izrazi i termini putem kojih se spoznaju šerijatske intencije	43
Zakonodavčevo prešućivanje	44
Pravila koja se moraju uvažiti prilikom otkrivanja šerijatskih intencija.	45
Najvažnija pravila koja regulišu proces otkrivanja intencija.....	46
TREĆI DIO	47
Sredstva i intencije i njihov međusobni odnos	47
Razlika između intencija i sredstava	47
Definicija sredstava i razlika između njih i intencija.....	47
Definicija sredstava.....	47
Razlika između sredstava i intencija	47
Podjela sredstava.....	48
Povezanost sredstava sa intencijama	50
Korist poznavanja intencija.....	53
Aktivacija i primjena šerijatskih intencija.....	53
Faze primjene intencija.....	54
Segmenti i polja na kojima se primjenjuju šerijatske intencije.....	54
U pitanjima po kojima nema pravnog teksta	54

Kontradiktornost između idžtihadskih dokaza.....	55
Spekulativna ili vjerovatna pitanja	55
Generalna – načelna pitanja	55
Nužni događaji i situacije	55
Uvjeti i pravila primjene šerijatskih intencija	56
ČETVRTI DIO	57
Broj intencija, njihova klasifikacija i kontradiktornost	57
Klasifikacija intencija.....	60
Važnost poznavanja stepenovanja intencija	61
Načini putem kojih se štite intencije.....	61
Primjeri zaštite šerijatskih intencija.....	62
Prva intencija: zaštita vjere.....	62
Druga intencija: zaštita života.....	65
Treća intencija: zaštita potomstva	66
Četvrta intencija: zaštita razuma.....	67
Peta intencija: zaštita imovine.....	69
Odnos šerijatskih propisa sa šerijatskim intencijama.....	70
Načelni redoslijed šerijatskih intencija	72
Rezime	75
Detaljni poredak šerijatskih intencija.....	76
Kontradiktornost intencija	79
Oprečnost jedne kategorije intencija i onih na istom stepenu	79
Zaštita vjere.....	80
Oprečnost intencije zaštite vjere s drugim intencijama.....	81
Zaštita života.....	83
Prva situacija: Nužne intencije.....	83
Druga situacija: Potrebne intencije	86
Zaštita potomstva.....	86
Zaštita razuma.....	88
Zaštita imovine.....	90
Autoritativnost šerijatskih intencija.....	92
Intencija ponekad može biti partikularna, a ponekad i generalna.....	97

Dokazi koji objašnjavaju da su generalne intencije potrebne detaljnim propisima	99
PETI DIO	101
Shvatanje, razumijevanje i primjena intencija u savremenom dobu....	101
Prva škola: Škola novih bukvalista koji tekstove razumijevaju odvojeno od šerijatskih intencija.....	104
Ibn Hazmova bukvalnost ga je uvalila u velike greške i pored njegove genijalnosti	106
Odlike škole savremenih bukvalista i njene specifičnosti	108
Doslovno poimanje i tumačenje	108
Sklonost ka ekstremizmu i otežavanju.....	109
Uvažavanje svog mišljenja do stepena zaslijepljenosti	110
Žestoko oponiranje neistomišljenicima.....	111
Optuživanja oponenta zbog mišljenja do granice nevjerstva	111
Nezanimanje za iritiranje vjerskih, mezhepskih i drugih smutnji	112
Načela na koja se fokusira nova škola bukvalizma	113
Prihvatanje bukvalnih značenja tekstova bez razmišljanja o njihovim značenjima, uzrocima propisa i intencijama	113
Odbacivanje svrsishodnosti propisa putem ljudskog razuma i idžtihada.....	114
Optužuju mišljenje, čak ga i osuđuju, i ne smatraju da se ono treba koristiti kod razumijevanja i otkrivanja svrhe propisa.....	114
Ova škola općenito slijedi metod ekstremizma kod propisa	115
Rezultati i stavovi fikha ove škole.....	117
Anuliranje vrijednosti papirnato novca	117
Anuliranje zekata na trgovačku robu.....	118
Upornost da se vitre daju u naturi / hrani.....	120
Osvrt na hadise o sadekatul-fitru	121
Sunnet između forme i duha ili bukvalnosti i intencija	121
Zabrana fotografisanja i televizije.....	124
Šerijat je postavljen na efektivnim razlozima (<i>el-'ilel</i>) i uvažavanju interesa (<i>ri'ajetul-mesalih</i>)	125

Ashabi pravnici su gledali na šerijatske intencije	127
Muaz uzima protuvrijednost kod zekata na žitarice.....	127
Omer prenosi teret krvarine sa plemena na divan	128
Druga škola: škola novih slobodoumnjaka, gdje se zapostavljaju tekstovi u ime interesa intencija	130
Odluke i specifičnosti škole negiranja	134
Neznanje u Šerijatu	134
Smjelost na mišljenje bez znanja	134
Slijedenje Zapada	136
Načela škole koja negira šerijatske tekstove	137
Uzdizanje logike razuma nad logikom Objave	137
Tvrdnja da je Omer poništio tekstove radi interesa	141
Tvrdnja da je poništio kategoriju zekata “čija srca treba pridobiti”	142
Izreka: Gdje god postoji interes tu je i Allahov zakon.....	152
Rezultati i pravni stavovi ove škole.....	153
Bježanje od kategoričnih tekstova i prihvaćanje nejasnih.....	153
Suprotstavljanje temeljima islama i šerijatskim sankcijama u ime interesa	156
Sumnja jednog profesora prava	157
Odgovor na ono što je potencirao autor	159
Autorovo traženje spasa od šejha Tufija nije ga spasilo	163
Treća škola: Srednja škola koja povezuje partikularne tekstove sa generalnim intencijama	168
Odluke i specifičnosti škole srednjeg puta.....	173
Vjerovanje u šerijatsku mudrost i da on sadrži interese ljudi	174
Povezivanje šerijatskih tekstova i njihovih propisa jednih s drugima...	176
Umjeren pogled na sva vjerska i ovosvjetska pitanja	176
Povezivanje tekstova sa stvarnim životom i savremenošću	176
Zagovaranje opcije olakšanja i uzimanja onoga što je jednostavnije za ljude	177
Otvorenost prema svijetu, dijalog i tolerancija	178
Načela škole srednjeg puta.....	179
Traženje intencije teksta prije izdavanja propisa	179

Poimanje teksta u svjetlu njegovih uzroka i prilika.....	184
Postojanje dva nisaba za zekat na novac	186
Putovanje žene sa mahremom.....	188
Dolazak muža ženi s puta noću	189
Hadis: „Ja nemam ništa ni sa jednim muslimanom koji živi među idolopoklonicima“	190
Imami (vladari) su od Kurejšija.....	192
Metodologija ashaba i tabi'ina u odnosu na efektivne uzroke tekstova i njihovih prilika.....	193
Razlika između nepromjenljivih intencija i promjenljivih sredstava ...	196
Definiranje šerijatskih intencija bez određivanja sredstva	196
Određivanje prikladnog sredstva za vrijeme i mjesto.....	197
Razlika između intencija i sredstava.....	197
Sredstvo priprema konja za boj.....	198
Sredstvo džilbab (pokrivač) za muslimanku	199
Misvak je sredstvo za čišćenje zuba	200
Viđenje mladaka za utvrđivanje dolaska mjeseca ramazana	201
Osnova u obredoslovlju je pokornost i prihvaćanje teksta	209
Osnova u običajima i međuljudskim odnosima je uvažavanje značenja i intencija	211
Zbog čega je rečeno da je osnova usmjeravanje ka intencijama?	212
I obredi imaju mudrosti i tajne.....	212
Tufi izuzima obrede iz preferiranja interesa nad njima	217
Zekat nije čisti ibadet	218
Rezultati i stavovi prava ove škole	222
ŠESTI DIO.....	225
Intencijski idžtihad.....	225
Intencijski idžtihad, njegova suština, historija i autoritativnost	225
Definicija šerijatskih intencija po savremenim islamskim pravnicima.	227
Vrste šerijatskih intencija	227
Autoritativnost šerijatskih intencija.....	230
Koristi poznavanja i uvažavanja šerijatskih intencija.....	231

Metodologija putem koje se utvrđuju šerijatske intencije	231
Primjena intencija	232
Faze primjene intencija.....	233
Intencijski putevi ili sredstva (<i>el-vesailul-mekasidi</i>)	233
Indikacije intencijskih puteva	234
Pojam i definicija intencijskih puteva i sredstava (<i>el-vesail</i>)	234
Vrste intencijskih sredstava	235
Konstantna i nepromjenljiva sredstva (<i>el-vesailus-sabite</i>).....	235
Promjenljiva sredstva i putevi (<i>el-vasailul-mutegajjire</i>)	237
Primjeri za promjenljiva intencijska sredstva i puteve.....	237
Historija intencijskog idžtihada	238
Intencionalnost Kur'ana časnog.....	238
Intencionalnost Kur'ana u detaljnom smislu.....	240
Segment ajeta o propisima (<i>ajatul-abkam</i>)	241
Segment sukcesivnosti (<i>et-tederrudž</i>) i derogacija (<i>en-nesb</i>) u propisima Kur'ana časnoga	241
Segment preferiranja (<i>et-terdžih</i>) među kur'anskim značenjima	243
Intencijski idžtihad u periodu poslanstva.....	244
Intencionalnost Sunneta u konciznom smislu.....	244
Intencionalnost Sunneta u detaljnom smislu	247
Intencionalnost derogacije u tradiciji.....	249
Intencionalnost proturječnosti i preferiranja.....	249
Intencijski idžtihad u vrijeme ashaba	251
Predaje ashaba koje se tiču intencija.....	252
Situacije u kojima su ashabi idžtihadili	253
Zabrana pravničkih intriga (<i>el-bijel</i>) u stavovima ashaba	256
Intencijski idžtihad za vrijeme tabi'ina.....	256
Naslijedili su znanje ashaba i praksu poslanstva	257
Slijedili su tekst, javni interes i analogiju.....	257
Intencijska priroda dvije škole: hidžaske i iračke	257
Divergentnost vremena tabi'ina u odnosu na vrijeme ashaba	260
Idžtihad u novonastalim slučajevima	261
Tabi'ini su odbacivali pravne intrige (<i>el-bijel</i>).....	261

Intencijski idžtihad za vrijeme četverice imama.....	261
Metodologija deriviranja propisa i normi kod imama	263
Aspekti intencijskog idžtihada kod većine islamskih pravnika i metodologa islamskog prava	273
Autoritativnost intencijskog idžtihada	275
Intencije nisu samostalan izvor Šerijata.....	276
Dokazi protagonista o odvojenosti intencija od šerijatskih izvora i dokaza	278
Nepravilan odnos prema šerijatskim izvorima i deriviranim pravilima	279
Nepravilno razumijevanje termina	279
Nepravilno razumijevanje definicija.....	279
Nepravilnost pri poimanju praktične primjene šerijatskih izvora i dokaza	281
Neutemeljenost tvrdnje da su intencije nezavisne od šerijatskih dokaza	282
Pobijanje pogrešnog shvaćanja termina.....	282
Pobijanje pogrešnog shvaćanja definicija.....	283
Anuliranje nepravilnog shvaćanja primjene intencija	292
Utilitaristički idžtihad u primjenama intencija bio je zasnovan na trima stvarima.....	292
 UMJESTO ZAKLJUČKA	 295
Kakva je uloga razuma u intencijskom idžtihadu?.....	295